

เที่ยวได้

“บ้านถั่วยกไถ่”

วุฒิ วัฒนสิน ¹

“เที่ยวได้” ฉบับนี้ขอนำท่านผู้อ่านไปเที่ยว จังหวัดตรัง ซึ่งอยู่ห่างจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ประมาณ 268 กิโลเมตร หรือใช้เวลาประมาณ 3 ชั่วโมง ถ้าเราเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว ในปัจจุบันท่านสามารถเดินทางสู่ดินแดน มรกตเมืองใต้ จังหวัดตรัง ได้โดยสะดวกด้วยถนน

ชั้นดีสี่ช่องทางโดยตลอด ตั้งแต่ปัตตานี ผ่านอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พัทลุง เลี้ยวซ้ายขึ้นภูเขา พับผ้า มุ่งตรงสู่ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

จังหวัดตรัง เมืองพระยารัษฎานุประดิษฐ์ ในปัจจุบันมีความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านการท่องเที่ยว ที่นำรายได้มาให้จังหวัดอย่างมหาศาลและการปลูก ดันยางพาราที่ทำให้ชาวบ้านมีโอกาสขยับฐานะ ร้างยามเมื่อราคายางดี นั่นคือเศรษฐกิจของจังหวัดดีขึ้น ในอดีตศูนย์รวมเศรษฐกิจการค้าขายของ ชาวตรังอยู่ที่ตลาดทับเที่ยง เพราะมีร้านรวงสารพัด ชนิดที่ทุกคนสามารถซื้อหาจับจ่ายใช้สอยได้ แต่ต่อ มาเมื่อตลาดทับเที่ยงมีความเจริญเต็มที่การค้าขาย จึงเริ่มขยับขยายออกสู่บริเวณรอบนอกใจกลางเมือง บนถนนสายตรง-ย่านดาวขาวปรากฏสถานที่ราชการ มากขึ้น และห้างสรรพสินค้าใหญ่แห่งแรกของ จังหวัดตรังเกิดขึ้นบนถนนสายนี้ วิถีชีวิตของคน ตรังจึงเปลี่ยนแปลงไปทำให้มีความรู้สึกว่ ความ

ศิวิไลซ์และความเป็นนักบริโภครเริ่มเข้าสู่วิถีชีวิตใหม่ ของคนที่นี่ “เที่ยวได้” ฉบับนี้ผู้เขียนอยากนำท่าน กลับมาสู่อุดมแล้วคิดถึงวันวาน เพื่อจะสามารถลด กระแสของทุนนิยมลงได้บ้าง ขณะที่กระแสแห่ง ความฟุ้งเฟ้อในยุคโลกาภิวัตน์ไหลบ่าเข้ามาอย่างรุนแรง

“เที่ยวได้” โชคดีที่มีโอกาสพบกับร้านอาหาร ร้านหนึ่งที่สามารถทำให้หลายคนซึ่งได้มาเยี่ยมชม หวนคิดถึงความสุขเมื่อวันวาน ที่นั่นคือ “บ้านถั่วยกไถ่” ร้านอาหารเล็กๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้กับห้างสรรพสินค้า ใหญ่นั้นเอง

คุณรักเกียรติ มกรพันธ์
เจ้าของร้าน “บ้านถั่วยกไถ่”

¹ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คุณรักเกียรติ มกรพันธ์ เจ้าของร้านบ้าน ถ้วยไก่อ่าให้ผู้เขียนฟังว่า ตั้งแต่สมัยที่เขาศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงเขาค้นพบตัวเองว่าเป็นคนชอบสะสม ในเบื้องต้นเขาเริ่มสะสมรูปพระที่เป็นเกจิอาจารย์ดังจากวัดต่างๆ ทั่วประเทศ แต่ขณะนั้นยังเป็นนักศึกษาต้องขอเงินทางบ้านเพื่อเป็นค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายทั่วไป จึงไม่มีปัจจัยพอสำหรับการสะสมของมีค่าจำพวกนี้ แต่เพราะความชอบเขาจึงเริ่มหันเหไปสะสมของอย่างอื่นที่ไม่จำเป็นต้องใช้ทุนรอนสูง คุณรักเกียรติสนใจถ้วยไก่อ่าเป็นลำดับแรก เพราะมีคุณค่าและหายากขึ้นเรื่อยๆ

“ถ้วยไก่อ่า”

คุณรักเกียรติอธิบายถึงสรรพคุณของถ้วยไก่อ่าให้ผู้ฟังว่า ถ้วยไก่อ่าที่มีลักษณะที่ดีจะมีส่วนส่งเสริมให้เจ้าของมีบุญบารมีเพิ่มมากขึ้น ถ้วยไก่อ่าที่มีลักษณะที่ดีจะต้องมีรูปไก่อ่าที่สวยงาม ลำตัวมีขนสีแดงชัดเจนหางสีดำเป็นมัน ที่สำคัญคือตาของไก่อ่าต้องเบิกกว้างเห็นได้ชัด ซึ่งแสดงถึงความมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และขาไก่อ่าข้างหนึ่งต้องกำลังยกเพื่อก้าวย่าง แสดงให้เห็นว่าเจ้าของเป็นคนมีมานะ อดทน และมุ่งทำมาหากิน ด้านหน้าของถ้วยไก่อ่าเป็นลายเขียนสีที่ตั้งใจให้เป็นดอกเบญจมาศ และมีใบสีเขียวเป็นองค์ประกอบด้วย คุณรักเกียรติเล่าต่อว่า ดอกเบญจมาศจะต้องมีสีส้มหรือแดงที่ชัดเจนและร้อนแรง เพราะหมายถึงพลังของบุญบารมีที่แรงกล้าของเจ้าของ และด้านขวา

ของไก่อ่าจะเป็นภาพของต้นกล้วยสีเขียวที่กำลังโน้มกิ่งใบอย่างอ่อนนุ่ม ซึ่งแสดงถึงข้าทาสบริวารจำนวนมาก กำลังให้ความเคารพและจงรักภักดี คุณรักเกียรติบอกเขาพยายามสะสมถ้วยไก่อ่าให้ได้จำนวนมากที่สุด ซึ่งขณะนี้ เขามีถ้วยไก่อ่าแล้วประมาณ 300 ใบ และนี่เป็นที่มาของการตั้งชื่อร้าน “บ้านถ้วยไก่อ่า”

เมื่อคุณรักเกียรติกลับมาที่จังหวัดตรังก็เริ่มสะสมของทุกอย่างที่ชอบ ถึงแม้จะไม่มีราค่างวดมากมาย แต่สำหรับเขาของทุกชิ้นที่สะสมมีคุณค่าทางจิตใจอย่างสูง

บริเวณหน้าร้าน “บ้านถ้วยไก่อ่า”

เมื่อถึงหน้าร้าน “บ้านถ้วยไก่อ่า” จะพบกับถังน้ำมันของบริษัทเอสโซ่ซึ่งใช้ไม่ได้แล้ว ตั้งเด่นเป็นสง่าอยู่หน้าประตู และเมื่อเข้าไปดูใกล้ๆ จะพบว่าตรงหน้าปิดแสดงตัวเลข 5 เต็มไปหมด เจ้าของร้านบอกว่า ตอนแรกตั้งใจว่าจะพยายามตั้งตัวเลขเป็นเลข 9 แต่ไม่สามารถตั้งได้ เพราะหมุนตัวเลขได้ถึงเลข 5 เท่านั้น ถังเติมน้ำมันนี้ได้รับบริจาคจากเจ้าของปั๊มเอสโซ่ที่เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเยาวชนรุ่นต่อไป

เจ้าของร้านเล่าให้ผู้ฟังว่า จุดเริ่มต้นของการ

เปิดร้านขายอาหารนั้นมาจากความชอบของตนก่อน คือชอบที่จะเก็บของต่างๆ ที่มีคุณค่าทางจิตใจ เมื่อเก็บสะสมไว้ได้มากพอประมาณ ก็อยากโชว์ให้ผู้อื่นได้ร่วมชื่นชมด้วย วิธีเชิญชวนผู้ชมที่ดีที่สุดคือการเปิดร้านขายอาหารและเครื่องดื่มนอกจากแขกที่มารับประทานอาหารจะได้พบเห็นบรรยากาศของวันวานแล้วยังสามารถหวนคิดถึงสิ่งที่ได้ผ่านมาในชีวิตด้วย

บรรยากาศทั่วไปในร้าน “บ้านถ้วยไก่อ”

เมื่อเข้าไปในร้าน บริเวณด้านหน้าจะเป็น โต๊ะรับประทานอาหาร 4 ชุด แต่ละชุดไม่เหมือนกัน แต่อาจจะร่วมสมัยกันได้ เช่น โต๊ะไม้สักโบราณ โต๊ะขาจักรซิงเกอร์ โต๊ะหินอ่อนจากอิตาลี ด้านซ้ายมือ ภายในร้านจะประกอบด้วย ตู้ใส่ของโชว์ ตู้ใส่สุหรี่ ไบเล็ก ๆ วางบนหลังตู้ใหญ่และมีหิ้งติดผนังใน แต่ละตู้โชว์มีของที่เจ้าของร้านเก็บสะสมมากมาย

พอยกตัวอย่างได้บ้าง เช่น ชุดถ้วยชาที่เป็นกระเบื้องเคลือบซึ่งเป็นของขวัญวันแต่งงานของคุณแม่เจ้าของร้านตั้งแต่ปี 2504 ของเด็กเล่นที่ทำจากสังกะสี เครื่องแป้ง สบู่สมัยโบราณ เครื่องเขียน ปากกา ดินสอ และที่สะดุดตาคือปากกาคอแรง ซึ่งใช้สำหรับเขียนทั้งการประดิษฐ์ตัวอักษร และวาดภาพ เวลาใช้ต้องจุ่มหมึกทุกครั้ง ปัจจุบันหาซื้อได้ยาก ด้วยไม่มีความจำเป็นที่จะนำมาใช้เพราะจะได้ผลงานไม่ทันใจและไม่ทันเวลา เมื่อเปรียบเทียบกับเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างคอมพิวเตอร์ ซึ่งทำงานได้อย่างแม่นยำและรวดเร็ว อีกตัวหนึ่งสังเกตเห็นเครื่องทองเหลืองวางอยู่เต็มตู้ เจ้าของร้านให้ความรู้ว่า เครื่องทองเหลืองที่เห็นเป็นเครื่องทองเหลืองที่ทำจากฝีมือสกุลช่างนครศรีธรรมราช เพราะลวดลายเป็นรูปเทพพนม และส่วนใหญ่ของลวดลายได้มาจากการฉลุ ซึ่งต่างจากเครื่องทองเหลืองฝีมือสกุลช่างปัตตานีที่ลวดลายไม่ปรากฏรูปเทพหรือคน และส่วนใหญ่ของลวดลายได้จากการตอก

ปิ่นโตเกาสีน้ำเงิน เป็นปิ่นโตที่โบราณที่สุดในร้านนี้
ใช้วิธีเขียนสีน้ำมัน

สำหรับบนหิ้งติดผนัง จะปรากฏปิ่นโตซึ่งมีลวดลายและขนาดต่างๆ ทั้งเล็กและใหญ่ จากการสังเกตพบว่าลวดลายบนปิ่นโตส่วนใหญ่ประดิษฐ์ขึ้นมาด้วยการทำบล็อกมาทาบแล้วพ่นให้เป็นรูปร่างและสีเส้นตามต้องการ แต่มีปิ่นโตโบราณอยู่หนึ่งเถาประดิษฐ์ลวดลายด้วยการเขียนลวดลายสด นับว่าเป็นงานประณีตศิลป์อีกชิ้นหนึ่งที่มีคุณค่า

อีกหิ้งหนึ่งจะจัดวางกระดิกน้ำร้อนรูปทรงเหมือนกัน แต่จะแตกต่างกันด้วยลวดลายและสีเส้น และหิ้งบนสุดในส่วนนี้จะจัดวางกระดิกน้ำแข็งรุ่นโบราณ ที่มีขนาดและรูปทรงแตกต่างกัน ทั้งกระดิกน้ำร้อนหรือน้ำแข็งจะมีความเหมือนกันคือภายในจะเคลือบปรอท เพื่อรักษาอุณหภูมิให้คงที่ได้นานที่สุด

หอนาฬิกาจังหวัดตรัง ถ่ายเมื่อ พ.ศ.2500

บนผนังด้านซ้ายนี้ มีภาพที่น่าสนใจอยู่ภาพหนึ่งคือภาพไปสเตอร์เก่าของหอนาฬิกา จังหวัดตรัง ที่ถ่ายเมื่อประมาณปี 2500 ตรงเกาะกลางถนนรอบน้ำพุจะประดับตกแต่งด้วยไม้ดอกหลากสี ด้านขวามือของภาพปรากฏรถเมล์ 2 คัน คันสีฟ้าคงเป็นรถเมล์เล็ก 6 ล้อ แต่คันสีส้มจำได้ว่าเป็นรถเมล์คันใหญ่กว่า น่าจะเป็นรถเมล์สายตรัง-หาดใหญ่

ถาดใส่ของวางบนหลังตู้ และมีถ้วยโกโบเล็ก ๆ
วางเรียงเป็นแถวอย่างเป็นระเบียบ

บนหลังตู้ด้านในบ้าน ได้จัดโชว์ถาดสังกะสี ลวดลายและขนาดแตกต่างกัน สำหรับถาดใส่ของนี้ ปัจจุบันยังคงหาได้ไม่ยากนัก เพราะตราใบโคที่วัว ยังคงมีคนใช้ ก็จะมีคนยังมีการผลิตออกมาเรื่อย ๆ

ตู้โชว์เครื่องแก้ว

ตู้ที่คั่นอยู่ระหว่างส่วนหน้าและส่วนหลัง ของบ้าน จะเป็นตู้โชว์เครื่องแก้ว ชุดถ้วยกาแฟทั้งแบบใหม่และเก่า เจ้าของร้านบอกว่าเขานิยมสะสม เครื่องแก้วที่เป็นของแถม ซึ่งมีจำนวนจำกัด ถ้าแจกหมดแล้วก็หมดเลยไม่สามารถหาซื้อได้ตามท้องตลาดอีก

กล่องสังกะสีใส่ลูกอมและหมากฝรั่ง

เจ้าของร้านถ้วยโกโบ ยังได้เก็บสะสมกล่องสังกะสีที่ใส่ลูกอมและหมากฝรั่งชนิดต่างๆ ได้แก่ ลูกอมฮอลล์ แอ็คส์ และหมากฝรั่ง CHICLETS มีหลากหลายสีสัน จัดวางเรียงอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย น่าดู

นอกจากนี้ยังมีของสะสมอีกมากมาย อาทิ โคมไฟรุ่นเก่า หมวกกะโล่ พัดลม 2 หัว นาฬิกาโบราณ นาฬิกาปลุก ภาพถ่ายโบราณ ซองบุหรี่ยุคโบราณ เครื่องปั้นดินเผา และทุกมุมของร้านที่เขาจัดจะต้องมีถ้วยโกโบเข้าไปมีส่วนในการสร้างสรรค์เอกลักษณ์เสมอ

หมวกกะโล่

รายละเอียดในตู้ต่าง ๆ ในร้าน

เที่ยวได้ฉบับนี้ นำเที่ยวชมบางส่วนของร้านบ้านด้วยใจ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะจุดประกายความคิดของท่านผู้อ่านให้ได้หวนคิดถึงความสุขเมื่อวันวาน แล้วลองสืบค้นในบ้านตนเองดูว่า เราได้ลืมให้ความสนใจสิ่งที่เคยให้ความสุข ความประทับใจ และความสะดักสบายเมื่อวันวานไปบ้างหรือไม่ หาก

บรรจงหยิบสิ่งเหล่านั้นขึ้นมาเชิดดู ทำความสะอาดแล้วนำมาจัดเป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระเบียบให้ตนเองและคนอื่นได้ชื่นชมแล้ว ผู้เขียนเชื่อว่าความภาคภูมิใจและความสุขทางใจที่ได้หวนคิดถึงอดีตอันสดใส จะกลับมาหล่อเลี้ยงจิตใจของท่านให้ชุ่มชื่นขึ้นได้อีกครั้งอย่างแน่นอน

